

ΕΝΟΤΗΤΑ 8^Η: Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ (1821 – 1827)

Ερώτημα: Γιατί επιλέγεται η νότια Ελλάδα για το ξεκίνημα της Επανάστασης;

1. Οι ελληνικοί πληθυσμοί ήταν πυκνότεροι.
2. Δεν υπήρχαν στην περιοχή ισχυρά οθωμανικά στρατεύματα.
3. Ο σουλτάνος απασχολεί σημαντικό μέρος του στρατού του στον πόλεμο εναντίον του Αλή πασά της Ηπείρου.
4. Στην Πελοπόννησο υπήρχαν αρκετά μέλη της Φιλικής Εταιρείας, ένοπλα σώματα κλεφτών, ελληνικά εμπορικά πλοία οπλισμένα με κανόνια και γενικά εμπειρία πολεμικών συγκρούσεων τόσο στην ξηρά όσο και στη θάλασσα.
5. Τα ορεινά εδάφη της Στερεάς και της Πελοποννήσου προσφέρονταν για κλεφτοπόλεμο.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Επαναστατικές εστίες ξεσπούν σε ολόκληρη σχεδόν την Ελλάδα. Ωστόσο, η Επανάσταση μπόρεσε να εδραιωθεί στην Πελοπόννησο, στη Στερεά και σε ορισμένα νησιά του Αιγαίου.

Τα κυριότερα πολεμικά γεγονότα της περιόδου 1821 – 1827

Α` Η φάση των επιτυχιών (1821 – 1824)

Παρά το γεγονός ότι η 25^η Μαρτίου ορίστηκε το 1838 ως εθνική επέτειος για την κήρυξη της Ελληνικής Επανάστασης, ο Αγώνας είχε ξεκινήσει λίγες ημέρες νωρίτερα.

1821: Καταλαμβάνονται η **Πάτρα** και η **Καλαμάτα**. Γενναία αντίσταση στη Στερεά και συγκεκριμένα στην **Αλαμάνα**, στη **Γραβιά** και στα **Βασιλικά** προβάλλουν οι Έλληνες, προσπαθώντας να αναχαιτίσουν τις τουρκικές δυνάμεις. Διακρίνονται οι **Αθανάσιος Διάκος** (θυσιάζεται στην Αλαμάνα), και **Οδυσσεύς Ανδρούτσος** (θριαμβεύει στη Γραβιά). Κορυφαίο γεγονός της χρονιάς αυτής είναι η **άλωση της Τριπολιτσάς** από ελληνικές δυνάμεις με επικεφαλής το **Θεόδωρο Κολοκοτρώνη** ύστερα από πολιορκία έξι μηνών.

1822: Οι Τούρκοι **καταλαμβάνουν τη Χίο** και κατασφάζουν τον πληθυσμό της (23.000 νεκροί). Σε αντίποινα, ο **Κ. Κανάρης** ανατινάζει την τουρκική ναυαρχίδα στο λιμάνι του νησιού. Ο Θ. Κολοκοτρώνης διαλύει στα **Δερβενάκια** τη στρατιά του Δράμαλη, που είχε φτάσει στην Πελοπόννησο με σκοπό την ανακατάληψη της Τριπολιτσάς. Αποτυγχάνει η πρώτη προσπάθεια των Τούρκων να καταλάβουν το Μεσολόγγι.

1823: Περιορισμένες οι πολεμικές επιχειρήσεις, καθώς οι αντιμαχόμενες πλευρές αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα. Σκοτώνεται πολεμώντας έξω από το Καρπενήσι ο **Μάρκος Μπότσαρης** που είχε διακριθεί κατά την πρώτη πολιορκία του Μεσολογγίου.

1824: Τη χρονιά αυτή η Επανάσταση παίρνει αρνητική τροπή λόγω του εμφυλίου πολέμου, αλλά και της εμπλοκής της Αιγύπτου, τη βοήθεια της οποίας ζήτησε ο Τούρκος σουλτάνος. Απόβαση των Αιγυπτίων στην **Κρήτη** και εξουδετέρωση της αντίστασης των Κρητικών. Απόβαση στην **Κάσο**, νησί που βοήθησε την Κρήτη, θανάτωση μεγάλου μέρους του πληθυσμού και λεηλασίες. **Καταστροφή των Ψαρών** παρά την ηρωική αντίσταση των κατοίκων του νησιού. Στις 5 Αυγούστου στο στενό της **Μυκάλης** ο ελληνικός στόλος πετυχαίνει σημαντική νίκη, κατά την οποία διαπρέπουν οι Κανάρης, Ματρώζος Βατικιώτης. Νέα νίκη ακολουθεί στη **ναυμαχία του Γέροντα** (29-8-1824) και το ηθικό των Ελλήνων αναπτερώνεται.

Β` Η φάση της κάμψης (1825 – 1827)

1825: Ενώ ο εμφύλιος πόλεμος ερήμωνε την Πελοπόννησο, ο πασάς της Αιγύπτου Μεχμέτ Αλής τοποθέτησε επικεφαλής των αιγυπτιακών δυνάμεων το γιο του **Ιμπραήμ**, που αποβιβάζεται στη Μεθώνη και συντρίβει στο πέρασμά του κάθε ελληνική αντίσταση. Στις 20 Μαΐου πέφτει νεκρός στο **Μανιάκι** ο **Παπαφλέσσας**. Η θυσία του στέλνει στους Έλληνες το μήνυμα της εθνικής ενότητας. Στις 11 Ιουνίου ο αιγυπτιακός στρατός καταλαμβάνει την **Τριπολιτσά**. Η μόνη περίπτωση που αναχαιτίστηκε ο Ιμπραήμ ήταν στη **μάχη των Μύλων** (13-6-1825), στην οποία πρωταγωνίστησε ο **Μακρυγιάννης** και ο **Δ. Υψηλάντης**.

1826: Τη νύχτα της 10^{ης} προς 11^η Απριλίου, πέφτει το Μεσολόγγι μετά από πολιορκία ενός χρόνου. Τεράστια η συγκίνηση σε όλη την Ευρώπη. Η Επανάσταση κάμπτεται.

1827: Μόνο ο **Καραϊσκάκης** συνεχίζει τον Αγώνα στη Στερεά. Λίγο μετά το θάνατό του, πέφτει και η Ακρόπολη στα χέρια των Τούρκων. Ο Αγώνας δείχνει να σβήνει.